

ACȚIUNI ÎNTREPRINSE ÎN JUDEȚELE DIN SUDUL MOLDOVEI PENTRU PREGĂTIREA PROCESULUI DE ÎMPROPRIETĂRIRE A ȚĂRĂNIMII

ION ALDEA

Perioada ce a urmat actului de la 23 August 1944 se concretizează prin înfăptuirea pe cale revoluționară a unor importante reforme economice și sociale în favoarea maselor muncitoare, desfășurându-se „o intensă activitate pentru refacerea economiei naționale, înfăptuirea reformei agrare și altor reforme structurale cu caracter democrat-revoluționar... Această etapă a marcat... instaurarea puterii muncitorilor și țăranilor, trecerea poporului nostru pe calea făuririi libere a viitorului său”¹.

Efervescenta marilor bătălii de clasă află țărănimea muncitoare a județelor din sudul Moldovei în plină activitate de constituire a comitetelor sătești — apărute în nord încă din luna aprilie 1944, avînd ca obiective imediate: administrarea bunurilor părăsite de marii moșieri fugiți; asigurarea înfăptuirii la timp a lucrărilor agricole de toamnă, respectiv de primăvară; lichidarea vestigiilor de tristă amintire a fostelor regimuri de dictatură; crearea unui climat de libertăți publice, democratice și impunerea în fruntea autorităților administrative și de jandarmerie a unor elemente democratice, precum și înfăptuirea unui front comun de luptă, cu toate forțele democratice de la orașe și sate, sub lozincă „plugari din toate colțurile țării — uniți-vă cu noi”, adoptată la prima Conferință legală a „Frontului Plugarilor” din 1—3 noiembrie 1944 la București, pentru înfăptuirea reformei agrare.

În acest scop țărănimea satelor din județele Putna, Covurlui, Rîmnicu Sărat, Tecuci și Tutova își reafirmă hotărîrea colaborării cu forțele național-democratice, însușindu-și sarcinile organizației Frontul Plugarilor „Dunărea de Jos”, ale cărei preocupări, la indicația Comitetului Regional al P.C.R., urmăreau încadrarea în rîndurile lui a tot mai mulți membri militînd că prin atragerea și a intelectualilor satului, să se ajungă la „luminarea țărănimii” și ridicarea multilaterală a țării.

Așa se explică de ce în scurt timp Comitetele țărănești devin organe comunale ale organizației „Frontul Plugarilor”, mobilizînd întreaga lume a satelor la acțiuni cu caracter social-economic și politic

care, pe lângă pregătirea și organizarea viitorului proces al împroprietăririi, va chema la munci de folos obștesc: repararea de poduri și șosele, menținerea ordinii în localitate contra tendințelor anarhice ale elementelor reacționare; încheierea în condiții mai avantajoase a învoielilor agricole cu proprietarii moșiilor etc.

Moment hotărîtor în desfășurarea acestor acțiuni, primul Congres regional al „Frontului Plugarilor”, ținut la Galați în luna aprilie 1945, s-a desfășurat sub semnul alianței frățești dintre clasa muncitoare și țărănime. Prezent în sala Aro — unde și-a deschis lucrările congresul — profesorul Mihai Ralea, în calitate de ministru democrat, aduce salutul acestuia, chemînd la continuarea luptei de înfăptuire a programului „guvernului — expresie a Frontului Național Democrat”.

Luările de cuvînt ale secretarilor organizațiilor Frontului Plugarilor din județele Covurlui, Tutova, Brăila, Rîmnicu Sărat și Putna au reliefat la rîndul lor pasul hotărîtor pe care poporul român l-a făcut după 23 August și mai ales de la instaurarea „Guvernului Groza care s-a identificat (prin întreaga politică ce o desfășoară — subl. ns.) cu nevoile țării”².

Salutînd Congresul în numele P.C.R. și al F.U.M. Secretarul Comitetului județean Covurlui al Partidului Comunist Român va contura o parte din acțiunile desfășurate în acest județ, la care „o contribuție deosebită și-a adus și organizația Covurlui a Frontului Plugarilor” așa cum a reieșit din Darea de seamă prezentată Congresului de secretarul acesteia și anume: „în 34 comune, pînă în luna aprilie, sînt primari desemnați de Front; s-au expropiat 25 045 ha împroprierindu-se 13 700 locuitori, iar însămînțările de primăvară au fost realizate în proporție de 100%”³.

Congresul a mai subliniat, prin „salutul muncitorimii sindicalizată...” lupta dusă de muncitori pentru impunerea la putere a Guvernului poporului condus de dr. Petru Groza. Delegatul Uniunii Patriotice aducînd guvernului democrat „elogii... pentru reforma agrară” se asocia celorlalte organizații democratice: Apărarea Patriotică, Uniunea Femeilor Antifasciste, Tineretului Patriotic — prezente prin delegații lor la lucrări — a căror activitate a contribuit la ajutorarea maselor în timp de secetă și de speculă nemiloasă ce „bîntuie țara ca o ciumă după război”, angajîndu-se să sprijine în continuare organizațiile județene ale Frontului Plugarilor al cărui Congres regional, arăta delegatul P.S.D. — secțiunea de la Galați „marchiază un punct de bază al democrației” în România⁴.

Reunirea organizațiilor județene ale Frontului Plugarilor „Dunărea de Jos” într-un congres a fost prefăcută în 25 ianuarie de manifestația de la Galați cu delegați din județele Covurlui, Brăila și Rîmnicu Sărat. Demonstrații pornind de la sediul organizației locale — „din str. Traian... au parcurs străzile Mavramol (N. Bălcescu) și Domneasca (Republicii)” îndreptîndu-se spre Sindicatele Unite „unde au ținut mai multe cuvîntări, cerînd să se facă exproprieri și a se da țăranilor pămînt”. În timpul manifestației toți cei ce au luat parte au strigat „Vrem pămînt pentru țărani”⁵, lozincă ce s-a făcut auzită și la întrunirea

F.N.D. din 3 februarie de la Bîrlad, unde „au luat parte o mulțime de muncitori, țărani din oraș și județ”⁶.

Desfășurându-se în contextul marilor frământări cu caracter social-economic și politic, întrunirea de la Bîrlad s-a pronunțat pentru „democratizarea guvernului și epurația în aparatul de stat” aducând critici aspre autorităților administrative și de ordine, „jandarmilor că comit abuzuri”. Alți vorbitori au ridicat problema „expropriării proprietăților boierești — măsură de mare importanță pentru locuitorii satelor, care trebuia înfăptuită, în așa fel ca să nu le rămînă (boierilor) nici o bucată de pămînt, să ia și ei sapa și să lucreze...” și a altor revendicări ce vor aduce „liniștea și munca liberă în țară... Ne va da înapoi Ardealul eliberat (de ostașul român, umăr la umăr cu ostașul sovietic, astăzi) sub controlul și conducerea unei administrații noi”. Întrunirea avea loc într-un oraș ca Bîrladul distrus de război, cu autoritățile locale fugite (cum s-a petrecut și la Galați în 24 august), care trăiau în primele zile ale anului, febra unor adinci frământări generate de unanima dorință a locuitorilor de aici și din tot județul de a fi pentru „guvern democratic și comunist”⁷. Grăitoare în acest sens este și mișcarea aclamată de mulțime, în care se formulau revendicări imediate: „epurația în aparatul de stat, exproprierea moșilor boierești. Jos cu speculanții iar muncitorii să fie mai bine tratați și nu spoliați ca pînă acum de niște oameni cu capital dar fără suflet”⁸. Peste două zile în comuna Moscu, din județul Covurlui, reprezentanți ai „Frontului Plugarilor” vor cere „țăranilor să fie uniți cu toții (unirea) le va da pămînt”, locuitorii să nu mai plătească dările către proprietarii de moșie iar orice nemulțumire să fie adusă la cunoștință organizației din comună⁹.

O altă mare întrunire are loc în 17 februarie la Prefectura județului Tutova. În prezența președintelui organizației județene a Frontului Plugarilor și a reprezentantului F.N.D., conferința hotărăște ca „locuitorii (sate) să se ducă și să-și bată țărushi pe moșiile boierești în vederea însămințărilor de primăvară și că acel pămînt va rămîne al lor prin împrumut”¹⁰. Făcînd o analiză a situației politice interne se aprecia că „Guvernul în curînd se va schimba cu un guvern pur democratic. În acest sens se organizează și se țin întruniri în toată țara”, drept protest la intervenția guvernului Rădescu de a opri procesul revoluționar de democratizare.

În baza hotărîrilor luate la această întrunire echipe formate din muncitori și țărani, reprezentanți ai organizațiilor democratice, vor merge în 21 februarie în comunele Perieni și Popeni, în 22 februarie în comunele Pogana, Frunțișeni și în satele Cîrjoani și Măscurei, unde au „întocmit tabele de locuitori ce urmează a fi împrumutați”, apoi „însoțiți de țărani, s-au dus pe moșia Negulescu unde țărani făcuseră semănăturile de toamnă și la fața locului li s-a spus... că de acum pămîntul este al lor”¹¹.

Slabelor rezistențe din partea autorităților răspunzîndu-le că „astăzi este democrație și că astfel se va proceda în tot județul”¹². Reprezentantii forțelor democratice arătau țăranilor sarcina ce și-au asu-

mat-o de a-i sprijini în acțiunea „de împărțire a pământurilor boierești” și în Moldova: „în Oltenia și Muntenia pământul proprietarilor fiind deja împărțit”¹³.

Momente de maximă încărcătură ale revoltei sociale, manifestațiile de la Galați — din 24 februarie și Tecuci din 25 februarie — s-au înscris ca principale coordonate, prin problematica lor, ale tuturor acțiunilor cu caracter social-economic și politic premergătoare instaurării guvernului democrat dr. Petru Groza, desfășurate în județele fostei Regiunale „Dunărea de Jos”. „Masa manifestanților... formată din muncitori” gălățeni ridicându-se la câteva mii, încolonați pe „sindicate și fracțiuni politice ale F.N.D. au parcurs” străzile Domneasca (Republicii), Codreanu (Primăverii), Mavromul (N. Bălcescu) „purând lozinci” cu diferite inscripții... Jos Maniu! Jos Rădescu!, Vrem guvern F.N.D., Vrem pământ pentru ostași! Vrem împărțirea moșilor”¹⁴. La Tecuci întrunirea a reunit „populație din oraș și județ și unii elevi de la curs secundar, ai liceului de băieți „D. A. Sturza” protestînd contra autorităților, a prefectului, cerînd „înlocuirea președintelui Consiliului de miniștri și actualului prefect din a căror cauză nu s-ar fi putut face exproprierea moșilor” îndemnînd locuitorii satelor să treacă neîntîrziat la acțiunea de împroprietărire „întrucît timpul de muncă se apropie”¹⁵.

În acești ani, văzută în ansamblul acțiunilor cu caracter social-economic și politic, regiunea „Dunării de Jos” constituie un „focar de luptă politică ce se duce de forțele democratice în contra reacțiunii sprijinită de elemente legionare antonesciene”¹⁶. Această luptă deși se desfășoară separat, „de fiecare formație democratică”¹⁷ obiectivele etapei, de adînci prefaceri revoluționare, cunosc în lumea satelor din sudul Moldovei o reunire a tuturor „partidelor politice și fracțiunilor democratice”, lupta pentru pământ împletindu-se strîns cu acțiunile pentru un guvern democratic în care clasa muncitoare să aibă rolul conducător, în alianța cu țărănimea, intelectualitatea și celelalte categorii sociale progresiste din țară.

NOTE

¹ *Congresul al XI-lea al Partidului Comunist Român*, București, 1975, p. 637.

² *Ecolul*, an. XVI, nr. 3025/aprilie 1945.

³ *Ibidem*.

⁴ *Ibidem*.

⁵ Arhivele Statului Galați, Inspectoratul județean, dos. 107, 1945—1946, f. 32.

⁶ *Ibidem*, f. 177.

⁷ *Ibidem*, f. 177.

⁸ *Ibidem*.

⁹ *Ibidem*.

¹⁰ *Ibidem*.

¹¹ *Ibidem*.

¹² *Ibidem.*¹³ *Ibidem*, f. 128.¹⁴ *Ibidem.*¹⁵ *Ibidem.*¹⁶ Arhivele Statului Galați, fond Prefectura Covurlui, dos. 127/1944, p. 22—23.¹⁷ *Ibidem.*

ACTION ENTREPRISES DANS LES DÉPARTEMENTS
DU SUD DE LA MOLDAVIE POUR LA PRÉPARATION
DU PROCESSUS DE METTRE LES PAYSANS OUVRIERS
EN POSSESSION DES TERRES

R é s u m é

En présentant les actions au caractère social-économique et politique entreprises par les forces démocratiques au sud de la Moldavie pour la préparation du processus révolutionnaire de mettre les paysans ouvriers en possession des terres, l'étude reconstitue, en partie, des moments de début du déroulement sur le plan national dans les habitants (localités) du sud-est du pays.

